

**Integration- och
arbetsmarknadsförvaltningen**
Lars Uhlin

2023-08-22

Dnr AN 2023-79
Dnr SON 2023-542
Dnr KS 2023-285

Arbetsmarknadsnämnden

Motion-Stärk vuxenutbildningen för personer med funktionsnedsättning!

Förslag till arbetsmarknadsnämndens beslut

1. Utbildningsförvaltningens förslag tillstyrks.

Förslag till Social- och omsorgsnämndens beslut

1. Social och omsorgsförvaltningens förslag tillstyrks.

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Utbildningsförvaltningens och Social och omsorgsförvaltningens förslag tillstyrks.

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Motionen besvaras med hänvisning till redan pågående insatser inom Utbildningsförvaltningens och Sociala omsorgsförvaltningens verksamheter.

Ärende

Sofia Frithioff (V) och Elin Andersson (V) föreslår i en motion daterad 2023-02-23 att:

- Vuxenutbildningen inrättar en specifik funktion med uppdrag att ha helhetsansvar för att personer med stora funktionsnedsättningar har det stöd och anpassning som krävs för att tillgodogöra sig utbildningen på likvärdiga villkor.
- Vuxenutbildningen får i uppdrag att tillhandahålla de hjälpmedel som en person med funktionsnedsättning behöver för att tillgodogöra sig utbildning på likvärdiga villkor.
- Vuxenutbildningen får i uppdrag att skapa den pedagogiska anpassningen som krävs för att en person med funktionsnedsättning kan tillgodogöra sig utbildning på likvärdiga villkor.

- Vuxenutbildningen får i uppdrag att tillhandahålla det stöd och service (till exempel ledsagning eller assistans) som en person med funktionsnedsättning kan behöva för att tillgodogöra sig utbildning på likvärdiga villkor.

Utbildningsförvaltningen bedömer att intentionerna i motionen är beaktade i den ordinarie verksamhet som bedrivs i enlighet med gällande nationella styrdokument och kommunens reglemente.

Motionen föreslås besvaras med hänvisning till redan pågående insatser inom ordinarie verksamheter inom Utbildningsförvaltningen och Social-och omsorgsförvaltningen.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – Motion-Stärk vuxenutbildningen för personer med funktionsnedsättning, svar, 2023-08-22

Motionen

Bakgrund

Sofia Frithioff (V) och Elin Andersson (V) har skrivit en motion där de föreslår att vuxenutbildningen ska stärkas för personer med funktionshinder.

I motionen definierar de målgruppen deras motion berör som en grupp personer med stor funktionsnedsättning som gått sin grundskoleutbildning och gymnasieutbildning inom det som kallas RH-klass (RH= Rörelsehinder).

Enligt motionärerna är det en stor andel i denna grupp som av olika skäl inte avslutat sin gymnasieutbildning med fullständiga betyg.

Vidare framförs:

”För att ge unga vuxna med funktionsnedsättning stöd köper Linköpings kommun in konsultstöd genom det som kallas FR-Kontakten och som drivs av Funktionsrätt Linköping. En god verksamhet men som saknar möjlighet att nå ut i den omfattning som behövs. FR-Kontakten bistår med ett samordnande kring den person som behöver särskilt stöd för att tillgodogöra sig vuxenutbildningen på grund av en funktionsnedsättning. Det kan handla om att förmedla kontakter, söka hjälpmedel eller rådgöra kring mindre anpassningar. Men den pedagogiska anpassningen eller stödet saknas och personer inom gruppen faller mellan stolarna.

Det som idag saknas inom vuxenutbildningen är de funktioner som ”RH-klass” för grundskola och gymnasieskola erbjuder. Ett tydligt ansvarstagande för att även elever med stor funktionsnedsättning ska kunna tillgodogöra sig en utbildning på likvärdiga villkor. Det handlar om en pedagogisk miljö där eleven får det stöd som behövs. Exempelvis kan det innebära att få en ledsagare som kan följa dig från färdtjänsten in i klassrummet, att få läshjälpmedlet för att kunna ta sig an utbildningsmaterialet eller en lägre studietakt.

En person med en funktionsnedsättning har ofta många olika insatser från olika huvudmän. Alldeles för ofta brister dessa insatser i helhetsperspektiv. Vissa hjälpmedel kommer från regionen, andra från kommun. Ledsagarservice räcker till att veckohandla men inte att ta sig till en utbildning, assistanstimmarna täcker toalettbesök men inte att föra anteckningar på en föreläsning. Samtliga delar är brister i välfärdssystemet. Det ska inte bli ett hinder för att kunna tillgodogöra sig en vuxenutbildning. Därför menar vi att Vuxenutbildningen måste få ett starkare ansvar för att samordna insatserna och tillhandahålla stödet som krävs för att en elev med stor funktionsnedsättning ska kunna tillgodogöra sig utbildningen.”

Mål för kommunala vuxenutbildningen

Målen för den kommunala vuxenutbildningen är att

- vuxna ska stödjas och stimuleras i sitt lärande,
- vuxna ska ges möjlighet att utveckla sina kunskaper och sin kompetens i syfte att stärka sin ställning i arbets- och samhällslivet samt att främja sin personliga utveckling,
- den ska ge en god grund för elevernas fortsatta utbildning, och
- den ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet.

Utgångspunkten för utbildningen av en enskild elev ska vara elevens behov och förutsättningar. När det gäller kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå och kommunal vuxenutbildning som anpassad utbildning på gymnasial nivå ska de som har störst behov av utbildning prioriteras. *Lag (2022:1315)*.

Källa: 20 kapitlet 2§ skollagen

Rätt till komvux på gymnasial nivå

Personer som saknar behörighet till högskoleutbildning eller utbildning inom yrkeshögskolan har rätt till utbildning inom komvux på gymnasial nivå, förutsatt att de även uppfyller behörighetskraven.

De har rätt att gå en utbildning inom komvux på gymnasial nivå om de behöver utbildningen för att kunna uppnå något av följande:

Högskoleutbildning

- grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå
- särskild behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och vänder sig till nybörjare, förutsatt att personen har uppnått grundläggande behörighet till sådan utbildning
- en eller flera andra särskilda behörigheter till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och vänder sig till nybörjare, om personen redan uppnått såväl grundläggande som särskild behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och vänder sig till nybörjare. Rättigheten avser dock endast en sådan behörighetsgivande utbildning åt gången.

Yrkeshögskolan

- grundläggande behörighet till utbildning inom yrkeshögskolan
- krav på särskilda kunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan, förutsatt att personen har uppnått grundläggande behörighet till utbildning inom yrkeshögskolan
- krav på särskilda kunskaper som behövs för en eller flera andra utbildningar inom yrkeshögskolan, om personen redan uppnått

grundläggande behörighet till utbildning inom yrkeshögskolan samt uppfyller krav på särskilda kunskaper för en sådan utbildning. Rättigheten avser dock endast en sådan behörighetsgivande utbildning åt gången.

Det är hemkommunen som ansvarar för att erbjuda utbildningen. Om det finns flera utbildningar som kan ge grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå eller utbildning inom yrkeshögskolan bestämmer hemkommunen vilken av utbildningarna som den ska erbjuda. Kommunen ska då

- utgå från personens behov av särskild behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och vänder sig till nybörjare eller av särskilda kunskaper för utbildning inom yrkeshögskolan, och
- så långt som möjligt beakta personens önskemål, tidigare utbildning och arbetslivserfarenhet.

Källa: 20 kapitlet 19–20 §§ skollagen.

Stöd i form av extra anpassningar

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt.

Detta gäller elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet.
Lag (2022:146).

Källa: 3 kapitlet 5 § skollagen.

Nuläge vad gäller anpassningar och stöd inom ramen för skollag och komvuxförordning, AN

I dagsläget finns ett studieteam inom Centrum för vuxenutbildning. Det består av ett antal professioner: 4 specialpedagoger, 1 arbetsterapeut, 1 kurator vars uppgift är att konsultativt stödja utbildningsanordnarna i hur anpassningar och stöd i undervisning och examinationer kan göras. Studieteamets uppdrag är även att tillsammans med utbildningsanordnarna skapa en likvärdig och tillgänglig lärmiljö för alla elever inom vuxenutbildningen i Linköpings kommun.

Det är rektor på respektive skolenhet/utbildningsanordnare som har ansvaret

för att ha helhetsansvar för att elever har det stöd och anpassning som krävs för att de ska kunna tillgodogöra sig utbildningen.

Individnivå

Studieteamet träffar elever inför studier och kartlägger stödbehov samt hjälper elever vidare till annat samhällsstöd som t ex vuxenpsykiatri i syfte att undanröja hinder för studier. Möte initieras med undervisande lärare och elev inför kursstart för att ge information samt att skapa en dialog kring elevens behov av stöd och anpassningar i studiesituationen. Syftet med det initiala mötet är också att skapa en relation mellan lärare och elev. Studieteamet träffar också elever för att gå igenom studieteknik och strategier för att lyckas med sina studier.

Konkreta exempel:

Många elever behöver hjälp med att fylla i veckoscheman där dag och tid står för att få en överblick över sin livssituation och skapa tid för studier. En del elever får hjälp att skriva egenremiss till logopedmottagning och vuxenpsykiatri. I vissa fall kan en fördjupad kartläggning vara nödvändig som underlag för remiss eller för att skapa en större förståelse för stödbehov vid studier. Studieteamet hjälper också till med koordinering av stödinsatser inför studier t ex kontakt med socialtjänst för att ansöka om stöd och hjälp.

Gruppenivå

Studieteamet erbjuder handledning och Workshops till lärare med syfte att öka måluppfyllelsen.

Konkreta exempel:

Handledning av lärare t ex inom följande områden: språkutvecklande arbetssätt och tillgänglig lärmiljö. Workshops i samverkan med LiU och lärare inom barn och fritid där muntlig kommunikation står i fokus med syfte att öka elevernas chans att bli anställningsbara. För att öka genomströmningen av sfi-elever på studieväg 1 pågår under våren 2023 ett utvecklingsprojekt med modersmålsundervisning i somaliska för analfabeter. Syftet med projektet är att utifrån ett vetenskapligt förhållningssätt utveckla läs- och skrivförmågan i svenska med hjälp av modersmålet.

Organisationsnivå

För att skapa en likvärdighet mellan utbildningsanordnare erbjuds kompetensutveckling för samtlig skolpersonal. Studieteamet arbetar kontinuerligt med att implementera hjälpverktyg såsom Inläsningstjänst (ILT) och Binogi. Binogi är ett multimodalt digitalt läromedel. Animerade ämnesfilmer förklarar koncept, fakta och sammanhang med tydliga exempel och med karaktärer som eleverna kan relatera till.

Ett nätverk drivs också av Studieteamet för samtliga utbildningsanordnare där stödsamordnare/kontaktpersoner samlas fyra gånger/år. Ett arbete har påbörjats kring att öka närvaro och minska avbrott inom vuxenutbildningen.

Utifrån utbildningsanordnarnas behov och önskemål erbjuds skräddarsydd kompetensutveckling.

Konkreta exempel:

Följande kompetensutveckling erbjuds till våra olika utbildningsanordnare med följande teman:

- Psykisk hälsa och ohälsa,
- Hedersrelaterat våld och förtryck.
- Flerspråkighet i kombination med läs- och skrivsvårigheter,
- Dyslexi och språkstörning,
- Autism,
- ADHD och ADD,
- Att bygga en verktygslåda för en heterogen grupp,
- Kompetensutveckling för sommarvikarier (om behov av stöd i studier)

Studieteamet har under ett par tillfällen varit på Linvux och föreläst kring individanpassad undervisning samt handlett lärare utifrån olika case.

Vidare finns möjligheter till distansstudier inom Komvux som i vissa fall ökar tillgängligheten för elever som av olika anledningar har svårt att antingen ta sig till skolan eller att vistas i större sociala sammanhang.

För elever som har stora behov på grund av hörselnedsättningar erbjuds att läsa kurser i andra kommuner vilka har kompetens att genomföra sådan anpassad undervisning.

Lokaler där vuxenutbildning bedrivs i Linköpings kommun är anpassade för personer med olika rörelsehinder.

Nuläge vad gäller rätten till stöd och service som funktionsnedsatt, SON

En person kan beviljas ledsagning till och från utbildning om handläggaren bedömer att det finns behov och man har rätt till en LSS-insats.

Syftet med insatsen ledsagarservice är att bryta den isolering som kan uppstå på grund av en funktionsnedsättning och att ge den enskilde möjligheten att delta i samhällslivet. Insatsen kan beviljas både utifrån Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade och Socialtjänstlagen.

När det gäller personlig assistans är det ansvaret delat mellan kommunen och Försäkringskassan, (FK). Personlig assistans är en insats som bara kan beviljas enligt LSS.

Behov upp till högst 20 timmar i veckan utreds och beviljas av kommunen medan FK utreder och beviljar när det överstigen 20 timmar. Om man har beviljats så kan man få ta med sig sin personliga assistent under vissa förutsättningar.

FK skriver enligt nedan på sin webbsida:

Om det finns särskilda skäl kan du få assistansersättning även när du är i skola och daglig verksamhet. Det gäller till exempel i följande situationer:

- *När din funktionsnedsättning skapar särskilda svårigheter att kommunicera med andra än den personliga assistenten.*
- *När det är viktigt att den personliga assistenten finns till hands på grund av ditt hälsotillstånd.*
- *När funktionsnedsättningen gör det särskilt angeläget att du har ett starkt begränsat antal personer knutna till sig.*
- *När funktionsnedsättningen är sådan att personen behöver tillgång till någon som har ingående kunskap om dig och om ditt hälsotillstånd.*

Ovanstående redovisning visar att Linköpings kommun idag väl svarar upp mot de nationella krav som ställs på en huvudman för kommunal vuxenutbildning.

Reglemente för Linköpings kommun

Enligt reglemente för Linköpings kommun har Arbetsmarknadsnämnden ansvaret för den kommunala vuxenutbildningen samt att den utförs i enlighet med gällande lagstiftning och förordningar, vilket görs idag.

Vidare framgår att Social- och omsorgsnämnden ansvarar för myndighetsutövning och verkställande enligt lag när det gäller lag om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget beslut har ingen påverkan på Arbetsmarknadsnämnden eller Social- och omsorgsnämndens budgetar.

Jämställdhet

Förslaget till beslut påverkar inte elever olika utifrån deras könsidentitet.

Samråd

Utbildningsförvaltningen har haft samråd med Social- och omsorgsförvaltningen som tillstyrker förslaget.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

MBL-information eller förhandling är inte påkallad.

Kommunledningsförvaltningen

Integration- och
arbetsmarknadsförvaltningen

Paul Håkansson

Mikaela Schullström

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen